

**แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1**
**Guidelines for Adminstrating the Schools Based on Good Governance Principles
for School Administrators in the Upright Schools under Surin Primary
Educational Service Area Office 1**

กองพล สมสุระ สิน งามประโคน และวิเศษ ชินวงศ์
Kongpol Somsura, Sin Ngamprakhon, and Wiset Chinnawong

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhist Educational Administration, Master of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-mail: kongpolsomsura@gmail.com

Received: May 7, 2024; Revised June 21, 2024; Accepted: June 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 2) ศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 และ 3) เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยใช้หลักธรรมาภิบาล 10 ด้าน ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีระดับค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้เท่ากับ .976 เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 22 คน และครูผู้สอนจำนวน 184 คน รวมทั้งสิ้น 206 คน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 678 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 ข้อในแต่ละด้านมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และสนทนากลุ่ม 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาพรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. วิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มี 10 ด้าน จำนวนด้านละ 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 วิธีการ
3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มี 10 ด้าน จำนวนด้านละ 2 ข้อ และข้อละ 2 แนวทาง รวมทั้งสิ้น 40 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสุจริต

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditions of the school administration based on the good governance principles for the school administrators of the upright schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1, 2) to study school administration methods based on the good governance principles for the school administrators of the upright schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1, and 3) to propose guidelines for administrating the upright schools based on the good governance principles for the school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 1. The good governance principles consisted of 10 principles: 1) the efficiency, 2) the effectiveness, 3) responsiveness, 4) accountability/ being able to examine, 5) transparency, 6) rules of laws, 7) equity, 8) participation/consensus oriented, 9) decentralization, 10) morality/ethics. The research was conducted as mixed methods research: quantitative and qualitative researches. The quantitative research was done by collecting data using a questionnaire with the reliability of .976 used as a research instrument to collect the quantitative data from 22 school administrators and 184 teachers in a total of 206 people according to the criterion of 30% and randomized from 678 people of the population. The qualitative data were done by using an interview form, two questions with the lowest mean scores in each aspect chosen to be questions in the interview form and were collected from 5 experts and 9 participants participating in a focus group discussion selected by purposive sampling. The analysis of the quantitative data was conducted by using the statistics to find the mean and the standard deviation and the analysis of the qualitative data was done by using the content analysis.

The research findings were as follows.

1. The conditions of the school administration based on the good governance principles of the school administrators of the upright schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1 in the overall of 10 aspects were at a high level in every aspect.
2. The school administration methods based on the good governance principles of the school administrators of the upright schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 10 aspects, 2 items per aspect, in a total of 20 methods.
3. The guidelines for administrating the schools based on the good governance principles for the school administrators of the upright schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 10 aspects, 2 items per aspect and each item consisting of 2 guidelines, in a total of 40 guidelines.

Keywords: School Administration, Good Governance Principles, Upright Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็น

กรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายและมาตรา 164 ระบุไว้ว่าการบริหารราชการแผ่นดิน ต้องยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เสนอหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้ว สำหรับความหมายของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 10 หลักการมีดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาภายใต้ ชื่อ “โรงเรียนสุจริต” เกิดขึ้นเนื่องจาก ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556–2560) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล” มีเป้าหมายหลักเพื่อลดปัญหาการทุจริตในสังคมไทยและยกระดับคุณธรรม จริยธรรมของคนไทยให้สูงขึ้นและในปีงบประมาณ 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเป้าหมาย ที่จะขยายเครือข่ายให้ทุกโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตครบทุกโรงเรียน และจะต้องรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ (ITA: Integrity and Transparency Assessment) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่นำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ Integrity and Transparency Assessment: ITA ไปขยายผลเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานในสังกัด โดยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาปีงบประมาณ 2566 โดยภาพรวมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้คะแนนร้อยละเฉลี่ย 77.45 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ใน ระดับ B ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ได้คะแนนสูงสุด ร้อยละเฉลี่ย 96.76 ส่วนตัวชี้วัดที่ได้คะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดอื่น ๆ คือ ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต ได้คะแนนร้อยละเฉลี่ย 56.86 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2566)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ทั้งนี้เพื่อศึกษาวิธีการและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เพื่อที่จะนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย มาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป อันนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
2. ศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

3. เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

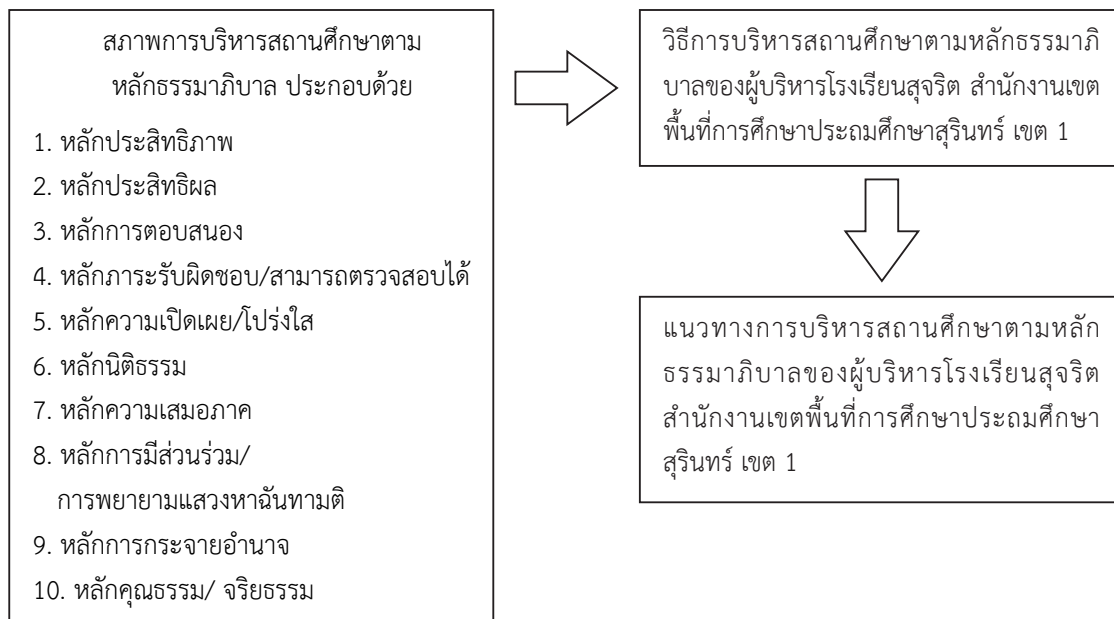
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ซึ่งใช้วิธีการเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสร้างแบบสอบถาม (Quantitative) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach Alpha) ได้เท่ากับ .976 จากนั้นแจกแบบสอบถามกับตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 678 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 22 คน และครูผู้สอนจำนวน 184 คน รวมทั้งสิ้น 206 แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ระยะที่ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยสร้างแบบสัมภาษณ์จากข้อคำถามที่มีค่าเจตียน้อยที่สุด 2 ข้อในแต่ละด้านมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และสนทนากลุ่ม 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อศึกษาวิธีการและเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ สภาพของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 โดยภาพรวม

สภาพของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 1	n = 206 ระดับความคิดเห็นของตัวอย่าง		
	$\bar{x}$	S	ระดับ
1. หลักประสิทธิภาพ	4.22	.79	มาก
2. หลักประสิทธิผล	4.21	.76	มาก
3. หลักการตอบสนอง	3.87	.66	มาก
4. หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้	4.13	.75	มาก
5. หลักการเปิดเผย/โปร่งใส	4.12	.73	มาก
6. หลักนิติธรรม	4.31	.66	มาก
7. หลักความเสมอภาค	4.36	.61	มาก
8. หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.22	.55	มาก
9. หลักการกระจายอำนาจ	3.98	.84	มาก
10. หลักคุณธรรม/จริยธรรม	4.22	.85	มาก
ภาพรวม	4.16	.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมี ($\bar{x} = 4.16$, $S = .75$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักความเสมอภาคมีค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$, $S = .61$) รองลงมาหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.31$, $S = .66$) และหลักการตอบสนอง ($\bar{x} = 3.87$, $S = .66$) มีค่าน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามจากตัวอย่างได้ จำนวน 182 คน จากที่กำหนดไว้จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 88.83

2. วิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปผลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ในแต่ละด้านทั้งหมด 10 ด้าน ด้านละ 2 ข้อ รวมจำนวน 20 วิธี

3. เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จากการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้รวบรวมเพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ในแต่ละด้านทั้งหมด 10 ด้าน ด้านละ 4 แนวทาง รวมจำนวน 40 แนวทาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนสุจริตในโรงเรียนเขตอำเภอศีขรภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลในทุกด้านเพื่อใช้ในการบริหารโรงเรียนสุจริต ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งด้านที่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านหลักความเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ จุลพันธ์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 และเขต 2 ผลวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านหลักความเสมอภาค เช่นเดียวกับงานวิจัยของจุฑาทาญจน์ เก่งสกลิจ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลวิจัยพบว่า 1. การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพรณ ยวนมาลัย(2561) ได้วิจัย เรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก

2. วิธีการบริหารสถานศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

1. ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง เป็นกระบวนการที่ใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง เป็นกระบวนการที่ใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์หาขั้นตอนที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชรินทร์ แผงดี, ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และนิตยา ศรีมกุฎพันธ์ (2562) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ แนวทางในการสร้างระบบ 2 ด้าน คือ 1) ด้านผู้บริหาร พบว่า มีการวางระบบ ขั้นตอนการกำกับติดตามที่ชัดเจน พิจารณาทบทวนและปรับปรุงนโยบายด้านประสิทธิภาพอยู่เสมอ และบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี 2) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการทำงานที่ถูกต้องและได้มาตรฐาน รวดเร็ว ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุน ลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน และลดภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น และสอดคล้องกับแนวคิดสัญลักษณ์ จันทรศรี (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน

2. ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตนำแผนปฏิบัติงานงานของปีที่แล้วเข้าที่ประชุมและนำมาวิเคราะห์ ว่ามีโครงการใดประสบผลสำเร็จเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนหรือไม่ประสบผลสำเร็จต่อผู้เรียน

เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนา 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตประเมินพิจารณาผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรตามมาตรฐานตำแหน่ง รวมทั้งร่วมกันวางแผนการพัฒนาเมื่อมีข้อควรพัฒนา และนิเทศภายในเป็นการนิเทศแบบสุ่มเพื่อเป็นการกระตุ้นการปฏิบัติงานของครู โดยเน้นการนิเทศในรูปแบบของการสนับสนุน ให้กำลังใจครูผู้สอนสอดคล้องกับแนวคิดของประจักษ์ สระแก้ว (2566) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตมีการปรับปรุงแก้ไขแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาและวิเคราะห์จากแผนปฏิบัติการที่ผ่านมาใช้บริบทที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการจัดทำแผนและข้อมูลโครงการ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตลอดจนงบประมาณ และสอดคล้องกับแนวคิดของธัญลักษณ์ จันทร์ศรี (2566) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตประเมินพิจารณาผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรตามมาตรฐานตำแหน่งร่วมกันวางแผนการพัฒนาเมื่อมีข้อควรพัฒนาและสร้างเครื่องมือในการนิเทศติดตาม หรือนิเทศภายในเป็นการนิเทศแบบสุ่มเพื่อเป็นการกระตุ้นการปฏิบัติงานของครู โดยเน้นการนิเทศในรูปแบบของการสนับสนุน ให้กำลังใจครูผู้สอน

3. ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตรับฟังความคาดหวังของของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน แล้วสนองความคาดหวังตามกรอบกฎหมายกำหนด 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตจัดให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยเท่าเทียม สนับสนุนในด้านงบประมาณ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนางานต่อครู โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ จุฑาทกาญจน์ เก่งกลสิกิจ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการตอบสนอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีการตอบสนองความต้องการที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่างได้อย่างเหมาะสม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีการตอบสนองตามความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครองและผู้รับบริการทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของนิมิต แสนคำภา (2566) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตให้บริการอย่างเท่าเทียม ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลัง เต็มงาน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการให้บริการเพื่อเป็นการเข้าถึงบริการได้ง่าย

4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตตอบคำถามและชี้แจงโดยอิงตามหลักกรอบระเบียบกฎหมายที่กำหนดเพื่อให้เกิดการยอมรับ 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตโดยความสุจริตอย่างเปิดเผย โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลี บุญจันทร์ (2566) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตตอบคำถามและชี้แจงโดยอิงตามหลักกรอบระเบียบกฎหมายที่กำหนดเพื่อให้เกิดการยอมรับโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมสะท้อนความคิดเห็นต่อการปฏิบัติราชการ และสอดคล้องกับแนวคิดของประจักษ์ สระแก้ว (2566) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมาโดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองรู้ทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนสุจริตและสามารถตรวจสอบได้

5. ด้านหลักเปิดเผย/โปร่งใส พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA เพื่อสร้างคู่มือหรือระเบียบปฏิบัติที่มีความชัดเจนของข้อมูลการบริหารโรงเรียนสุจริตเพื่อง่ายต่อการเข้าถึงตามกรอบกฎหมาย 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA ประชุมชี้แจงการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจ ในการใช้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นผลของการปฏิบัติราชการมาประชาสัมพันธ์ให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนรับทราบ อยู่เสมอในช่องทางที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของประสาน พิมพร (2566) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลการบริหารโรงเรียนสุจริต รวมทั้งขั้นตอนการบริหาร เก็บไว้อย่างเป็นระบบเพื่อง่ายต่อการเข้าถึงตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี โพธิ์คำ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ผลวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

การกระทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ มีการติดตามตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นระยะและต่อเนื่องส่งผลให้ผู้บริหารต้องทำการศึกษาติดตามข้อมูลที่ส่งผลตอบทบทวนและหน้าที่รับผิดชอบของตน เพื่อความโปร่งใสและพร้อมสำหรับการตรวจสอบ เปิดเผยข้อมูลหรือเผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบ อย่างอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

6. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตปฏิบัติราชการตามกฎหมายระเบียบ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตมอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรตามตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภูมิชัย วงศ์เจริญ (2564) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารได้ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและปรับปรุง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรครูและนักเรียนในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคลากรครูและ นักเรียนในสถานศึกษาเป็นหลัก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของนิมิต แสนคำภา (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตมอบหมายภาระงานตามตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

7. ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตอำนวยความสะดวกและให้สิทธิแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเท่าเทียมและจัดทำโครงการเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาของเด็กด้อยโอกาสอย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตให้บริการด้วยความเสมอภาคกันกับทุกคนที่เข้ารับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภูมิชัย วงศ์เจริญ (2564) ได้วิจัย เรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลวิจัยพบว่า ด้านหลักความเสมอภาค ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรครูและผู้มารับบริการในสถานศึกษาโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษาและ อื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารได้ให้บริการทางการศึกษา แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน ที่มีความพิการได้เข้าถึงการรับบริการภายในสถานศึกษาโดยไม่มีการปิดกั้น มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมยศ สุวรรณชัย และ วิเชียร รุ้ยนิยง (2566) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักความเสมอภาค พบว่า 1) ควรสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาในเรื่องอำนวยความสะดวกให้บริการแก่ทุกคน ที่มาติดต่อราชการ มารับบริการโดยเท่าเทียมกัน

8. ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA โดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงาน และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอย่างมีขอบเขต 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าร่วมในการแสวงหาฉันทามติหรือหาข้อตกลงร่วมกัน รับฟังเสียงข้างมากโดยไม่ทิ้งเสียงข้างน้อยร่วมกันหาข้อตกลงและทางออก สอดคล้องกับแนวคิดของประจักษ์ สระแก้ว (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA ดำเนินการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมในกระบวนการตัดสินใจการดำเนินงาน รวมถึงตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสุจริตในทุก ๆ โครงการ ทุกกิจกรรม อย่างมีขอบเขตและผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA ประชุมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินโครงการหรือการปฏิบัติราชการร่วมกันขององค์กรและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน โดยยึดเสียงข้างมากเป็นหลักและไม่ทิ้งเสียงข้างน้อย

9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA สร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมในการประเมิน เพื่อประกอบการประเมินของครู 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA สร้างแบบประเมินคุณธรรมและจริยธรรมให้ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมในการประเมิน เพื่อประกอบการประเมินของครู สอดคล้องกับแนวคิดของธัญลักษณ์ จันทศรี (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA สร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมในการประเมิน เพื่อประกอบการประเมินของครูและสอดคล้องกับแนวคิดของนิมิต แสนคำภา (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตใช้กระบวนการ PDCA สร้างแบบประเมินในการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมให้ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมประเมินเพื่อประกอบการประเมินของครู

10. ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตสร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนสุจริตและแจกให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเมื่อมีการประชุม หรือใช้เทคโนโลยีสร้างเครื่องมือเพื่อง่ายต่อการประเมิน 2) ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตเคารพสิทธิ เสรีภาพของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างมากโดยไม่ทิ้งเสียงข้างน้อยร่วมกันหาข้อตกลง สอดคล้องกับแนวคิด ของ ธัญลักษณ์ จันทศรี (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตสร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนสุจริตและแจกให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเมื่อมีการประชุมโดยสร้างเครื่องมือในการประเมินโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สร้างมาเข้าประเมินได้ตลอดเวลาและสอดคล้องกับแนวคิดของประสาน พิมพ์ (2566) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตเคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างมากโดยไม่ทิ้งเสียงข้างน้อยร่วมกันหาข้อตกลงกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

1. ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตร่วมวิเคราะห์การปฏิบัติงานโครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษากับคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อค้นหาการปฏิบัติงานที่เหมาะสม แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรแจ้งกระบวนการปฏิบัติงานที่เหมาะสมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรกระจายงานให้กับหัวหน้ากลุ่มงานโดยใช้กระบวนการ PDCA เพื่อสร้างกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรินทร์นัณ แดงดี, ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และนิตยา ศรีมกุฎพันธุ์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ แนวทางในการสร้างระบบ 2 ด้าน คือ 1) ด้านผู้บริหาร พบว่า มีการวางระบบ ขั้นตอน การกำกับ ติดตามที่ชัดเจน พิจารณาทบทวนและปรับปรุงนโยบายด้านประสิทธิภาพอยู่เสมอ และบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี 2) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีการทำงานที่ถูกต้องและได้มาตรฐาน รวดเร็ว ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุน ลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน และลดภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มี ความจำเป็น สอดคล้องกับแนวคิดของอานวย วัฒนกรสิริ (2567) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรร่วมวิเคราะห์ กับคณะครูและกรรมการสถานศึกษาถึงภารกิจของโรงเรียนสุจริตเพื่อค้นหาการปฏิบัติงานที่เหมาะสมแล้วจึงประกาศ แจ้งให้ทราบโดยทั่วกันจากนั้นค่อยลดความสำคัญลงและยกเลิกภารกิจ โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของต้นสังกัด สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัทท์ ไกรเพชร (2567) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรกระจายภารกิจให้กับหัวหน้า กลุ่มงาน ใช้กระบวนการ PDCA วิเคราะห์หาภารกิจที่จะลดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อสร้างกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยและมีการกำกับติดตาม และสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพ ไชยทอง (2567) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากร

2. ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการการจัดทำแผนปฏิบัติ

การตามนโยบายของต้นสังกัด แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามข้อตกลง แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบและกระบวนการในการแจ้งผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามข้อตกลงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัท ไกรเพชร (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรยึดการสร้างแผนปฏิบัติการตามนโยบายของต้นสังกัด สอดคล้องกับแนวคิดของสุภ ไซทอง (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรใช้กระบวนการ PLC กับผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อหาแนวทางพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัท ไกรเพชร (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามข้อตกลง และสอดคล้องกับแนวคิดของพงษ์รัตน์ ถาวรัตน์ (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรดำเนินการประชุมชี้แจงผลการประเมินผลตามข้อตกลงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงาน ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

3. ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรรับฟังความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการปฏิบัติราชการที่ถูกต้องและเหมาะสม แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีช่องทางที่หลากหลายในการตอบสนองการปฏิบัติราชการของครู แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการสร้างคู่มือการให้บริการ แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีเครื่องมือช่องทางในการให้บริการที่หลากหลายมีระบบประเมินผลการให้บริการที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของชรินทร์แผงดี, ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และนิตยา ศรีภูมิพันธุ์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลวิจัยพบว่า การตอบสนอง แนวทางในการสร้างระบบ 2 ด้าน คือ 1) ด้านผู้บริหาร พบว่า มีบุคลิกคุณลักษณะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า มีระบบบริการที่มีคุณภาพ มีระบบบริการที่เข้าถึงและครอบคลุมผู้รับบริการมีระบบบริการที่สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนพร คงวิริยะศิลป์ (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีช่องทางที่หลากหลายในการตอบสนองการปฏิบัติราชการของครู สอดคล้องกับแนวคิดของสุภ ไซทอง (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการสร้างคู่มือการให้บริการ มีขั้นตอนการบริการที่ชัดเจน สะดวกง่ายต่อการปฏิบัติงานและควรมีช่องทางในการให้บริการที่หลากหลายมีระบบประเมินผลการให้บริการที่เหมาะสม

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรยึดระเบียบและกฎหมายการบริหารงานบุคคลอย่างเคร่งครัด แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการสร้างคู่มือการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการประชุมชี้แจงตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตเมื่อ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีข้อสงสัยโดยชี้แจงกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนสุจริตให้เป็นไปตามคู่มือแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสุจริต แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรศึกษาผลการประเมิน ITA Online (การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ) ที่อยู่ในระดับ AA ครั้งล่าสุดเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัท ไกรเพชร (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรยึดระเบียบและกฎหมายการบริหารงานบุคคลอย่างเคร่งครัดในการตอบคำถามโดยยึดกฎหมาย ระเบียบ ที่กำหนดและควรมีกระบวนการสร้างคู่มือการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของปิยะธิดา ช่างประเสริฐ (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการประชุมชี้แจงตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตเมื่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีข้อสงสัยโดยชี้แจงกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนสุจริตให้เป็นไปตามคู่มือแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนสุจริตโดยชี้แจงข้อมูลการดำเนินงานโครงการอย่างละเอียด รอบคอบและรัดกุม สามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังได้และควรศึกษา

ผลการประเมิน ITA Online (การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ) ที่อยู่ในระดับ AA ครั้งล่าสุดเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาสถานศึกษา

5. ด้านหลักเปิดเผย/โปร่งใส พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายช่องทางตามที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการรายงานผลดำเนินงานอย่างชัดเจน แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบสื่อสารองค์กรต่อสาธารณะที่ชัดเจนและถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพ ไชยทอง (2567) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลาเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว มีขั้นตอนการใช้งานที่ชัดเจนไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับแนวคิดของนายกิตติพงศ์ มังกร (2567) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดผ่านช่องทางที่หลากหลายสามารถเข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับแนวคิดหรืองานวิจัยของรัตนพร คงวิริยะศิลป์ (2567) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการรายงานผลดำเนินงานอย่างชัดเจนแจ้งให้ทราบในที่ประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และคณะครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี โพธิ์คำ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ผลวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกระทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ มีการติดตามตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นระยะและต่อเนื่องส่งผลให้ผู้บริหารต้องทำการศึกษาติดตามข้อมูลที่ส่งผลต่อบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตน เพื่อความโปร่งใสและพร้อมสำหรับการตรวจสอบ เปิดเผยข้อมูลหรือเผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

6. ด้านหลักนิติธรรม พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรใช้กระบวนการ PIC กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามหลักสิทธิ เสรีภาพที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการในการร่วมกำหนดกรอบระเบียบของสถานศึกษากับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ยอมรับและถือปฏิบัติโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมอบหมายการปฏิบัติราชการให้เหมาะสมกับบุคลากรด้วยความเป็นธรรม แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมอบหมายภาระงานตามตำแหน่งหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ

สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัทท์ ไกรเพชร (2567) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรใช้กระบวนการ PIC กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ โดยต้องอยู่ในกรอบอำนาจของกฎหมาย รัฐธรรมนูญและควรมีกระบวนการในการร่วมกำหนดกรอบระเบียบของสถานศึกษากับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ยอมรับและถือปฏิบัติโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของอำนาจ วัฒนกรสิริ (2567) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมอบหมายการปฏิบัติราชการให้เหมาะสมกับบุคลากรโดยที่ยอมรับของบุคลากรทุกคน สร้างความสามัคคีในองค์กรด้วยความเป็นธรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัทท์ ไกรเพชร (2567) กล่าวว่าไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมอบหมายภาระงานตามตำแหน่งหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ

7. ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรให้โอกาสทุกคนเข้ารับบริการได้อย่างเท่าเทียมตามกรอบที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบให้บริการที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้รับบริการ แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการให้บริการของโรงเรียน แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรจัดระบบการให้บริการที่ชัดเจนอย่างเท่าเทียมโดยคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑากาญจน์ เก่งกลกิจ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า หลักความเสมอภาค ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้รับบริการทุกคนเข้าถึงการบริการได้อย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งทิพา บุรณ์เจริญ (2567) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบ

ให้บริการที่เหมาะสมตามความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับแนวคิดของอำนาจ วัฒนกรสิริ (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสนับสนุนทรัพยากรภายนอกเข้ามาช่วยเหลือผู้รับบริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมยศ สุวรรณชัย, วิเชียร รุ้ยนิยง (2566) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักความเสมอภาค พบว่า 1) ควรสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาในเรื่องอำนาจความสะดวกให้บริการแก่ทุกคน ที่มาติดต่อราชการ มารับบริการโดยเท่าเทียมกัน

8. ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจตามกรอบที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันตามกรอบที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรกำกับติดตามการดำเนินงานตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jindal (2014) ได้วิจัยเรื่องความจำเป็นและความท้าทายในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ผลวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่องค์การต่าง ๆ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญ เช่น ธนาคารโลก, UNDP, OECD, ADB ฯลฯ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดของเกศินี ชมเกียรติกุล (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา สุกิจประภานนท์ และตรัยภูมิษฐ์ ตรีตรัสวร (2565) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเขตอำเภอหาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมุ่งเน้นฉันทามติน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำเนินงานที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของอำนาจ วัฒนกรสิริ (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันไว้

9. ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสุจริตด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรกำกับ ติดตาม การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสุจริตตามกรอบที่กำหนด แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริตด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรกำกับ ติดตาม การประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริตตามกรอบที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติพงศ์ มังกร (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสุจริตโดยกำหนดรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนและควรกำกับ ติดตาม การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสุจริตตามกรอบที่กำหนดด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของเกศินี ชมเกียรติกุล (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรสร้างระบบการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมให้ครอบคลุมทักษะกระบวนการคิด วินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง การมีจิตสาธารณะ ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่งตั้งคณะกรรมการโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมประเมินและควรนิเทศก์ ติดตาม การประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริตตามกรอบที่กำหนด

10. ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม พบว่า แนวทางที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการกำหนดกรอบการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียตามกรอบที่กฎหมายกำหนด

แนวทางที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรให้คณะกรรมการร่วมกันตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตตามกรอบที่กำหนด แนวทางที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด แนวทางที่ 4 ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขการบริหารงานตามผลการตรวจสอบ สอดคล้องกับแนวคิดหรืองานวิจัยของสุภาพ ไชยทอง (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีกระบวนการกำหนดกรอบการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสุจริตร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียตามกรอบที่กฎหมายกำหนดและควรแต่งตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นตัวแทนหรือคณะกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามกรอบที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภัทท์ ไกรเพชร (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบที่กฎหมายกำหนด และสอดคล้องกับแนวคิดของอำนาจย วัฒนกรสิริ (2567) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไขการบริหารงานตามผลการตรวจสอบ

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 แสดงในรูปภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสวรินทร์ เขต 1

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีนโยบายในการให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาตอบสนองความคาดหวังของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
2. ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีนโยบายอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับครู และนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ
3. ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมในกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นอย่างมีขอบเขตตามกฎหมายกำหนด

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรรับฟังความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการปฏิบัติราชการที่ถูกต้องและเหมาะสมและควรมีกระบวนการสร้างคู่มือการให้บริการและช่องทางการให้บริการที่หลากหลายโดยมีระบบประเมินผลการให้บริการที่เหมาะสม
2. ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรมีระบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และระบบการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริตด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และควรกำกับ ติดตามการประเมินตามกรอบที่กำหนด
3. ผู้บริหารโรงเรียนสุจริตควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา มีกระบวนการรายงานผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีระบบสื่อสารองค์กรต่อสาธารณะที่ชัดเจนและถูกต้อง มีระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายช่องทางตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การใช้เทคโนโลยีบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต
2. ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนสุจริต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของ รองศาสตราจารย์ ดร.สิน งามประโคน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชินวงศ์ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ ช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการศึกษาวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภัท ไกรเพชร. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- เกศินี ชมเกียรติกุล. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวาย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- กิตติพงศ์ มังกร. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ผู้อำนวยการโรงเรียนอุทัยวิทยาคมสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, สำนักงาน. **รายงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. สุรินทร์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2566.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. **ข้อเสนอแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555.
- จุฑาภาณูญ เก่งกลิจ. **การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564.

- ชรินรัตน์ แฝงดี, ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และนิตยา ศรีมุกุพันธ์. “การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42,” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 21, 1 (มกราคม-มีนาคม 2562): 54-56.
- ณัฐชา สุกิจประภานนท์ และตรัยภูมิพันธ์ ตริตศิริศวร. “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เขตอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล,” **การประชุมหาดใหญ่ วิชาการระดับชาติและนานาชาติ**. 13, 1 พฤษภาคม 2565.
- ัญญลักษณ์ จันทร์ศรี. **การบริหารการศึกษา** (สัมภาษณ์). ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศก์ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์, 30 พฤศจิกายน 2566.
- นิมิต แสนคำภา. **การบริหารการศึกษา** (สัมภาษณ์). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองอ้อเลิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 5 ธันวาคม 2566.
- ประจักษ์ สระแก้ว. **การบริหารการศึกษา** (สัมภาษณ์). รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 21 พฤศจิกายน 2566.
- ประสาน พิมพ์พร. **การบริหารการศึกษา** (สัมภาษณ์). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแสงพันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 ธันวาคม 2566.
- ปิยะธิดา ช่างประเสริฐ. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- พงศ์รัตน์ ถาวจตุรัส. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเมืองที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- รุ่งทิวา บุรณ์เจริญ. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งรัฐวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- รัตนพร คงวิริยะศิลป์, ส.ต.ต.หญิง. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบรมสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”. เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก. **ราชกิจจานุเบกษา**, 6 เมษายน 2560.
- วารุณี โพธิ์คำ. “การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า,” **วารสารบัณฑิตศึกษา มรภ. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา**. 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563): 59.
- สุภาพรรณ ยวนมาลัย. **การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา**, 2561.
- สุภูมิชัย วงศ์เจริญ. **การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา**, 2564.
- สมยศ สุวรรณชัย และวิเชียร รุ้ยนียง. “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2,” **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**. 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566): 280-289.

- สุภาพ ไชยทอง. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). อดีตศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- อภิชาติ จุลพันธ์. **การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2562.
- อัญชลี บุญจันทร์. **การบริหารการศึกษา** (สัมภาษณ์). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกะเลา-ศรีพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 1 ธันวาคม 2566.
- อานวย วัฒนกรสิริ. **แนวทางการบริหารการศึกษา** (สนทนากลุ่ม). รองอธิบดีฝ่ายเทคโนโลยีและสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 8 กุมภาพันธ์ 2567.
- Jindal, Neena “Good Governance: Need and Challenges,” **International Journal of Scientific & Engineering Research**. 5, 5 (May 2014): 113.